

ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Онищенко Світлана Володимирівна*, доктор економічних наук,
професор
Маслій Олександра Анатоліївна**, кандидат економічних наук, доцент
Пантась Валерія Вячеславівна, магістрантка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

*ORCID 0000-0002-6173-4361

**ORCID 0000-0003-2184-968X

© Онищенко С.В., 2024

© Маслій О.А., 2024

© Пантась В.В., 2024

*Стаття отримана редакцією 17.01.2024 р.
The article was received by editorial board on 17.01.2024*

Вступ. Ведення бізнесу у сучасних умовах характеризується високим рівнем ризику, неоднозначністю й складністю політичної та економічної ситуації в країні, динамічністю зовнішнього і внутрішнього середовища, де технологічні зміни швидко змінюють бізнес-ландшафт. Використання переваг цифровізації не лише оптимізує бізнес-процеси та підвищує їх ефективність, але й відкриває широкі можливості для створення нових продуктів та послуг, підвищення конкурентоспроможності бізнесу й реалізації стратегій сталого розвитку.

Масштабна діджиталізація вимагає цифрової трансформації бізнесу, що є драйвером економічного зростання й підвищення ділової активності для забезпечення екологічної стійкості та соціальної відповідальності відповідно до глобальних цілей сталого розвитку. Кризові явища, нестабільність економічної ситуації, забруднення навколишнього середовища в умовах широкомасштабної війни актуалізують проблематику дослідження та вимагають розробки дієвих й ефективних заходів, спрямованих на підвищення ділової активності в контексті сталого розвитку та цифрової трансформації бізнесу в умовах воєнного стану.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблеми дослідження ділової активності бізнесу та впливу інноваційних процесів і цифрових трансформацій на його конкурентоспроможність знаходять відображення у чималій кількості наукових публікацій, серед яких варто виокремити праці М. Портера, П. Друкера, О. Завадського, Л. Дончак, Ю. Масюк, В. Мец, Т. Шевченко, О. Амоші, І. Мартусенко, Г. Савицької, Є. Руденко, І. Петренко, О. Павловської, А. Грищенка, А. Петрова та багатьох інших учених. Проте розгляд цієї проблематики в контексті сталого розвитку є обмеженим. Загалом, вагомий внесок у формування й розвиток концепції сталого розвитку зробили Дж. Елкінгтон, Д. Медовс, Л. Браун, Г. Гарленді, Дж. Хансен, П. Самуельсон, С. Король, Н. Постолаті, І. Тарасенко та інші зарубіжні й українські науковці. Проте дослідження специфіки досягнення глобальних цілей сталого розвитку в умовах війни й цифрової трансформації потребуються суттєвого поглиблення з акцентом на підвищення ділової активності бізнесу.

Метою статті є дослідження ділової активності бізнесу та формування практичних рекомендацій з її підвищення в умовах цифрової трансформації й сталого розвитку.

Основний матеріал і результати. Ділова активність є важливим елементом стратегічного управління підприємством, адже визначає його успішність й конкурентоспроможність у складних умовах сучасного бізнес-середовища. Вона включає в себе координовані зусилля на всіх рівнях фінан-

сового менеджменту підприємства та впливає на його здатність адаптації до змін та досягнення стратегічних цілей.

Узагальнюючи праці різних науковців, слід зазначити, що ділова активність – це комплексна характеристика підприємства, яка відображає його дії, спрямовані на забезпечення динамічності розвитку і досягнення поставлених цілей у різних напрямках діяльності [2], що, в першу чергу, характеризується швидкістю обертання активів та перетворення їх у грошову форму. Багато вчених розглядають ділову активність невід’ємно від конкурентоспроможності – здатності підприємства вести суперництво на внутрішньому та міжнародних ринках.

Безпечне функціонування бізнесу в умовах зростаючої кількості глобальних викликів і загроз та підвищення його ділової активності потребує зміни бізнес-концепцій та формування нових підходів до стимулювання ділової активності підприємств з використанням переваг діджиталізації, що стала невід’ємною характеристикою сучасних бізнес-процесів, можливістю збереження бізнесу та рушієм економічного розвитку [4].

Сучасні цифрові технології, зокрема хмарні та мобільні технології, блокчейн, технології віртуалізації, ідентифікації, штучного інтелекту, біометричні технології, технології доповненої реальності, адитивні (3D-друк), дозволяють перевести бізнес-процеси на новий рівень [5], прискорити економічне зростання компаній і забезпечити їх джерелами самофінансування. Разом із цим важливим є розвиток бренду в інтернеті, а оскільки соціальні мережі набувають все більшої популярності, то очевидно, вони є найбільш доцільними платформами для розміщення реклами. Співпраця з інфлюенсерами та співпраця з мікро-блогерами дозволяє не лише зменшити витрати на рекламу, але й збільшити довіру споживачів до своєї продукції.

Разом із цим, найуспішніші міжнародні компанії вважають, що у сучасних умовах ведення бізнесу необхідно керуватися не лише цілями максимізації прибутку за мінімальних витрат з використанням переваг цифровізації, а й необхідністю враховувати позитивний та негативний вплив на суспільство і навколишнє оточення, тобто інтегрувати ці результати в показники оцінки вартості компанії за принципами сталого розвитку [6]. Сталий розвиток – швидко зростаюча та інноваційна концепція, визнана всіма найрозвинутіші країнами світу, зокрема членами ЄС та ООН, яка набуває все глобальнішого значення в більшості компаній по всьому світу та поступово впроваджується в бізнес-стратегії корпорацій.

Аналіз наукових поглядів на природу сталого розвитку показує, що найбільш поширеним підходом є його розгляд у поєднанні трьох складових: економічних, соціальних та екологічних (рис. 1).

Компанії, що впроваджують концепцію сталого розвитку, зосереджені на довгострокових цілях і соціально відповідальних діях задля зменшення споживання енергії та води, зниження витрат та збільшення прибутків. Збалансовуючи ці три аспекти сталого розвитку з фінансовими та нефінансовими цілями відбувається співпраця акціонерів компанії та основних зацікавлених сторін [9].

Стратегія сталого розвитку означає постійну орієнтацію бізнесу на економічні, екологічні та соціальні пріоритети в процесі прийняття операційних рішень. Існує чотири базові напрями для підтримки концепції стратегічної орієнтації на сталий розвиток:

- кореляція економічних цілей сталого розвитку з соціальними та екологічними цілями;
- регулярна комунікація на тему сталого розвитку;
- впровадження основних цінностей сталого розвитку у загальну бізнес-модель;
- розподіл відповідальності за сталий розвиток між усіма відділами, співробітниками та основних учасників ланцюга поставок [5].

Впровадження концепції сталого розвитку разом із цифровізацією господарських процесів створює синергетичний ефект для підвищення ділової активності бізнесу. Варто зазначити, що на відміну від автоматизації та інформатизації, цифрова трансформація вимагає системних змін у бізнес-процесах, бізнес-моделях та економічних відносинах всередині та поза межами підприємства. Цифрова трансформація – це інтеграція передових технологій, фізичних та

Рис. 1. Складові концепції сталого розвитку бізнесу

цифрових системи, які в поєднанні з інноваційними бізнес-моделями й процесами призводять до створення інтелектуальних продуктів і послуг та значного підвищення продуктивності праці й конкурентоспроможності продукції [10].

Сьогодні першочерговими цілями оцінки та аналізу ділової активності підприємств є розробка ефективних управлінських рішень з метою забезпечення сталого розвитку, ефективного використання ресурсів та підвищення конкурентоспроможності. Повномасштабна війна, яка розгорнулася на території України у лютому 2022 року, вплинула на всі аспекти життя держави, особливо ускладнила ведення бізнесу та знизила рівень ділової активності підприємств. Стійкість промисловості залежить від виду діяльності, якою займається підприємство. Перш за все зберегли або відновили виробництво галузі, які забезпечують базові потреби населення – харчова (куди входить і кондитерська галузь) та легка.

Економічна складова концепції сталого розвитку передбачає раціональне та ефективне використання обмежених ресурсів у поєднанні з цифровізацією виробництва, тому доцільно провести дослідження стану ділової активності українських підприємств на прикладі кондитерського ринку, яка зазнала найменших фінансових втрат в умовах повномасштабної війни.

Найуспішнішою кондитерською компанією і лідером українського кондитерського ринку є корпорація Roshen з часткою ринку 25% (рис. 2). Її найбільшими конкурентами є ПрАТ «Монделіс Україна» з часткою ринку 20%, АТ «Конті» з часткою ринку 16%, ПрАТ «АВК» з часткою ринку 15% і ТОВ «ЛКФ «Світоч» з часткою 11%, які працюють в складі міжнародної компанії Nestle. На ринку також присутні такі відомі компанії, як корпорація «Бісквіт-Шоколад» з часткою ринку 4%, компанія «Житомирські ласощі» з часткою ринку 2%, ТОВ «Домінік Ко» – 1%, ТОВ «КФ «Ярич» з часткою ринку 3% та інші підприємства [13].

Український кондитерський ринок характеризується високим рівнем конкурентного середовища у поєднанні олігополістичного та монополістичного типу конкуренції, адже понад 70% ринку поділено між декількома компаніями.

Для кращого розуміння фінансового стану українських виробників солодоців на ринку та аналізу конкурентного середовища було проведено порівняння кондитерських підприємств за основними фінансовими показниками та коефіцієнтами на основі їхньої річної фінансової звітності (табл. 1).

За результатами аналізу основних фінансових показників діяльності кондитерських підприємств України у 2020–2022 рр. виявлено, що валюта балансу мала найбільше значення у АТ «Конті», яке є найбільшим та найпотужнішим серед аналізованих виробників кондитерської галузі. Утім несприятливі умови бізнес-середовища найбільш негативно вплинули саме на це підприємство – протягом 2021–2022 рр. спостерігається зменшення загальної величини майна АТ «Конті» у 2 рази.

Натомість, найменше з досліджуваних кондитерських підприємств за обсягами активів ПП ВТК «Лукас» в несприятливих умовах розвивалося найдинамічніше: валюта балансу ПП ВТК «Лукас» зросла із 380,9 млн грн у 2021 році до 518,9 млн грн у 2022 році (рис. 3), що вказує на ефективну роботу підприємства, здатність адаптуватися до викликів і загроз та підтримувати високий рівень ділової активності.

У 2021 році сума активів ТОВ «Домінік Ко» зменшилась на 28710 тис. грн, й становила найменшу величину серед конкурентів. Утім стабілізаційні заходи, вжиті на підприємстві у 2021 році, дозволили відновити позитивну динаміку активів, на відміну від ПрАТ «Кременчуцька кондитерська фабрика «Рошен», активи якої у 2022 році зменшилися майже на 3,7 млн грн.

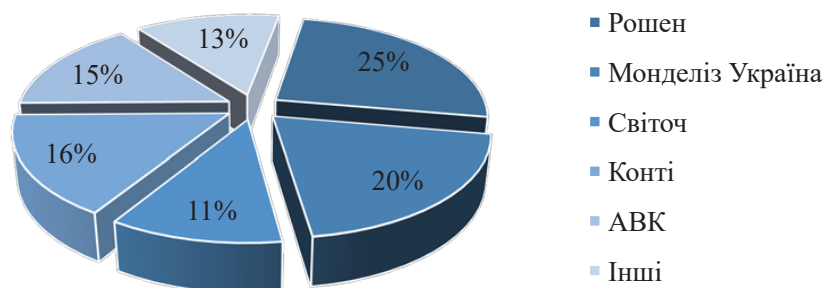

Рис. 2. Частки ринку найбільших кондитерських підприємств України

**Порівняльна характеристика основних фінансових показників
кондитерських підприємств України у 2020–2022 рр.**

Показник	Назва підприємства			
	АТ «Конті»	ПрАТ «Кременчуцька КФ «Рошен»	ТОВ «Домінік Ко»	ПП ВТК «Лукас»
1	2	3	4	5
2020 рік				
1. Валюта балансу, тис. грн	1633445	440855	459231	380894
2. Чистий дохід, тис. грн	892516	311305	436532	982781
3. Чистий прибуток /збиток, тис. грн	-96699	4399	30503	17330
4. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, тис. грн	497 735	51 101	63872	126 698
5. Фінансова автономія, грн/грн	0,10	0,89	0,90	0,58
6. Загальний коефіцієнт ліквідності, грн/грн	3,89	1,87	6,02	1,63
7. Коефіцієнт загальної платоспроможності, грн/грн	10,25	10,19	9,71	2,51
2021 рік				
1. Валюта балансу, тис. грн	1237681	442949	430521	430867
2. Чистий дохід, тис. грн	1241942	342530	521563	1117834
3. Чистий прибуток /збиток, тис. грн	-368965	5550	-21181	2007
4. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, тис. грн	442 637	50 881	89784	142 636
5. Фінансова автономія, грн/грн	-0,17	0,90	0,91	0,52
6. Загальний коефіцієнт ліквідності, грн/грн	3,34	2,55	6,42	1,77
7. Коефіцієнт загальної платоспроможності, грн/грн	7,12	10,94	10,83	2,70
2022 рік				
1. Валюта балансу, тис. грн	895546	439281	474323	518941
2. Чистий дохід, тис. грн	642543	347394	638511	1458728
3. Чистий прибуток/збиток, тис. грн	-291239	374	53749	81744
4. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, тис. грн	383 047	52 183	50461	142 983
5. Фінансова автономія, грн/грн	-0,55	0,91	0,94	0,59
6. Загальний коефіцієнт ліквідності, грн/грн	1,87	2,61	10,91	1,94
7. Коефіцієнт загальної платоспроможності, грн/грн	3,58	11,86	15,90	2,83

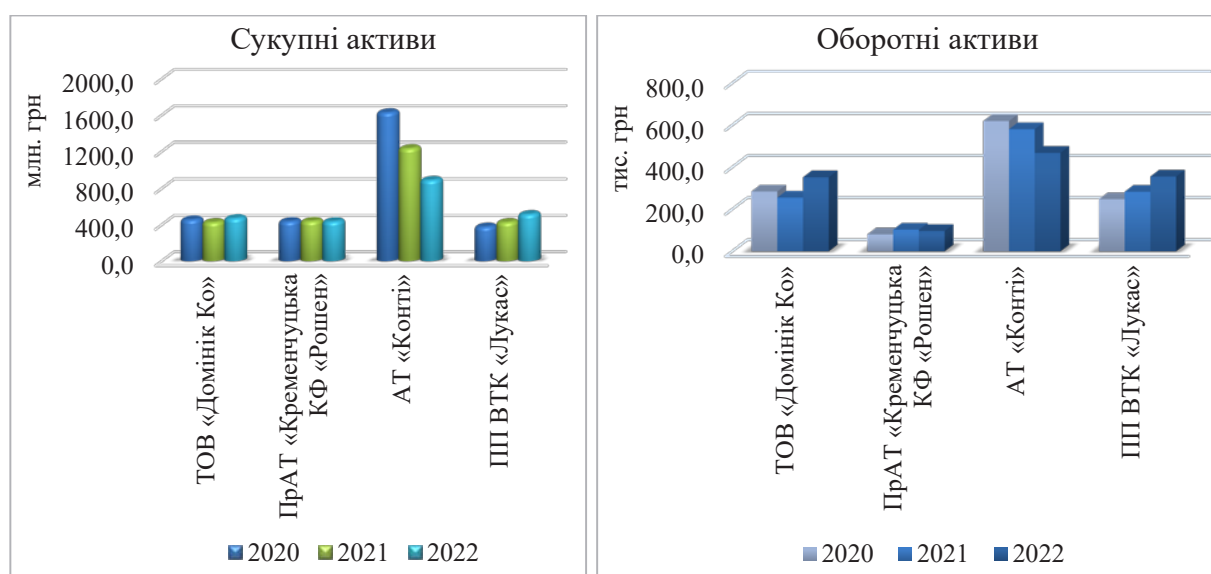

Рис. 3. Динаміка загальної величини сукупних та оборотних активів кондитерських підприємств України протягом 2020–2022 рр., млн грн

Дослідження фінансових результатів діяльності кондитерських підприємств дозволило виявити, що найбільшу виручку від реалізації серед конкурентів протягом аналізованого періоду мали ПП ВТК «Лукас» та АТ «Конті». Утім, через перебування значної частини виробничих потужностей АТ «Конті» на території, близькій до ведення бойових дій, його чистий дохід на відміну від ПП ВТК «Лукас», протягом 2022 року суттєво зменшився (у 2 рази – із 1241942 тис. грн до 642543 тис. грн). Незважаючи на це, АТ «Конті» залишається потужним гравцем на кондитерському ринку України. Варто відмітити позитивну тенденцію до збільшення чистого доходу ТОВ «Домінік Ко» із 436532 тис. грн у 2020 році до 638511 тис. грн у 2022 році, тоді як фінансові результати ПрАТ «Кременчуцька КФ «Рошен» за аналізований період залишилися майже без змін (рис. 4).

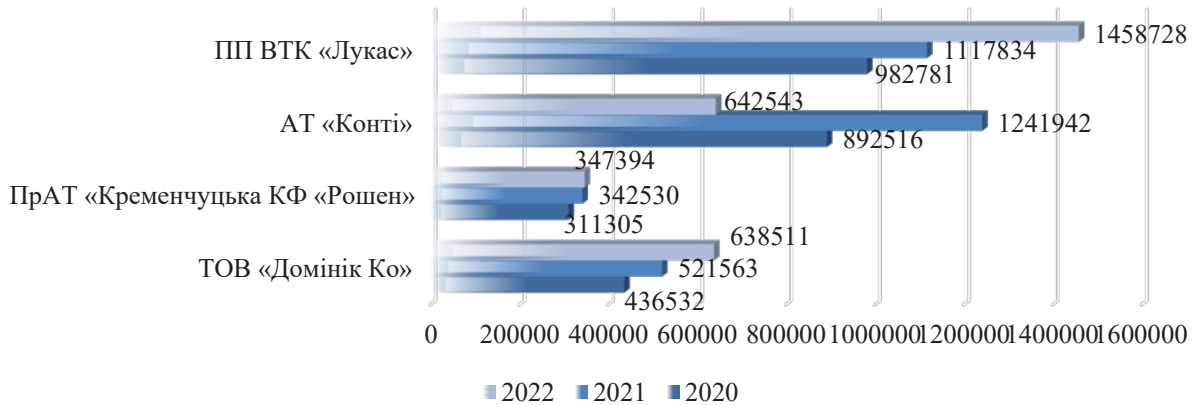

Рис. 4. Динаміка чистого доходу від реалізації продукції кондитерських підприємств України протягом 2020–2022 рр., тис. грн

Проаналізувавши чистий фінансовий результат кожного із підприємств, виявлено, що найкраща ситуація склалася на ПП ВТК «Лукас», адже за підсумками 2022 року підприємство отримало найбільший обсяг чистого прибутку – 81744 тис. грн проти 2007 тис. грн у 2021 році (рис. 5). Після зменшення чистого прибутку ПП ВТК «Лукас» у 2021 році, внаслідок зростання фінансових та операційних витрат (загально-адміністративні витрати, витрат щодо оплати послуг та придбання матеріалів), вдалося підвищити ділову активність підприємства й забезпечити його сталий розвиток в умовах війни. Це досягнуто, у тому числі, завдяки цифровій трансформації бізнесу та використання переваг цифровізації, зокрема, у сфері маркетингової діяльності ПП ВТК «Лукас».

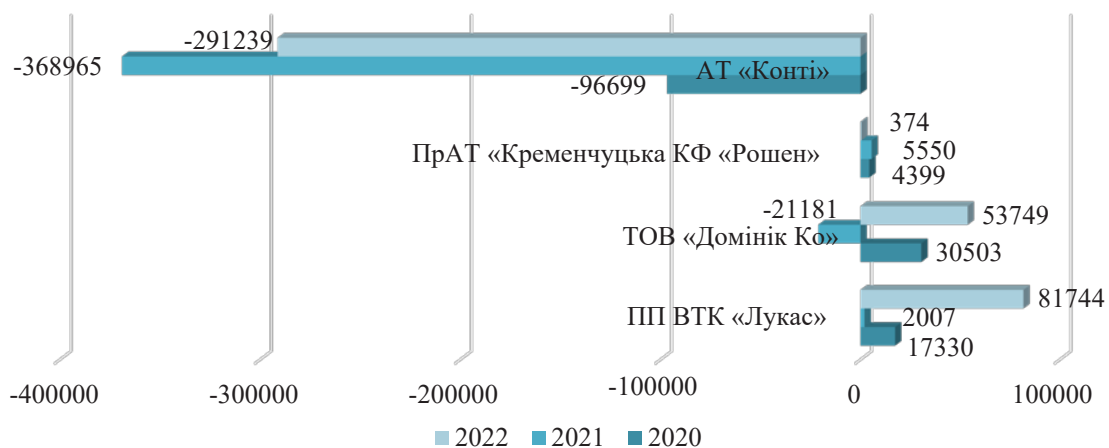

Рис. 5. Динаміка чистого прибутку/збитку кондитерських підприємств за 2020–2022 рр., тис. грн

ТОВ «Домінік Ко» займає другу позицію за рівнем прибутковості у 2022 році після ПП ВТК «Лукас» серед досліджуваних кондитерських підприємств через збиткову діяльність цього підприємства у 2021 році. Натомість у ПрАТ «Кременчуцька кондитерська фабрика «Рошен» на кінець

2022 року відбулося зменшення обсягу отриманого чистого прибутку на 5176 тис. грн у порівнянні із 2021 роком.

Найгірша ситуація склалася в АТ «Конті», діяльність якого протягом аналізованого періоду була збитковою, що спричинено значними обсягами витрат, дебіторською заборгованістю, великими сумами довгострокових кредитів банкам та непокритими збитками, що вказує на погіршення фінансового стану компанії. У 2022 році ситуація ускладнилася внаслідок широкомасштабного вторгнення РФ на територію України. Виробничі потужності АТ «Конті» розташовані в Донецькій області, яка знаходиться під постійними масованими обстрілами, тому у червні 2022 року з фабрики почали вивозити частину обладнання до Черкаської області в місто Канів. При цьому додатковим дестабілізуючим чинником у діяльності АТ «Конті» є значна величина дебіторської заборгованості (рис. 6), що генерує додаткові фінансові ризики в умовах невизначеності. Тому фінансовим менеджерам потрібно звернути увагу на збільшення кількості замовників для нижчого рівня ризику несплати, контролювати і своєчасно виявляти недопустимі види заборгованості, до яких, в першу чергу, відноситься прострочена, щоб забезпечити швидкість їх оборотання та повернення.

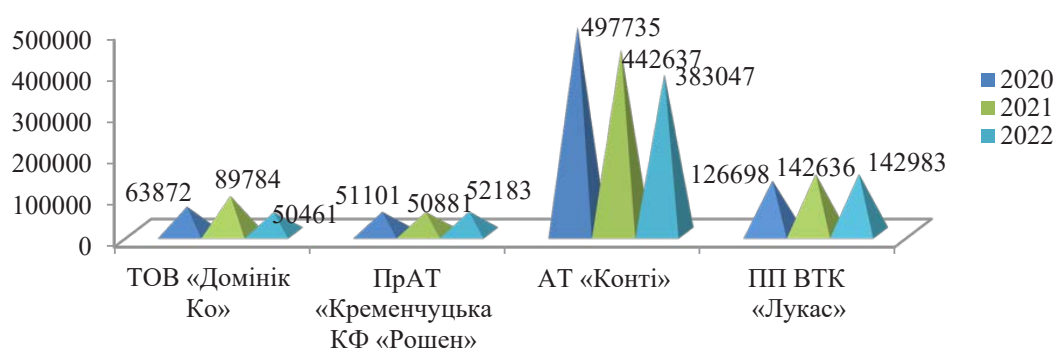

Рис. 6. Динаміка дебіторської заборгованості кондитерських підприємств України протягом 2020–2022 рр., тис. грн

Дебіторська заборгованість ТОВ «Домінік Ко» знаходиться у межах 13-20% від загальної вартості майна підприємства протягом 2020–2022 рр. й на кінець 2022 року її сума зменшилася на 38322 тис. грн у порівнянні з 2021 роком, що свідчить про виважену політику щодо дебіторів, яка обумовлена несприятливими умовами бізнес-середовища. Утім, це може також свідчити про недостатній рівень ділової активності підприємства.

Для кращого розуміння позицій кондитерських підприємств на ринку проведено коефіцієнтний аналіз, який показав, що ТОВ «Домінік Ко», ПП ВТК «Лукас» та ПрАТ «Кременчуцька КФ «Рошен» мають достатньо власних коштів, адже фактичні значення їхніх коефіцієнтів автономії більше нормативного значення 0,5 грн/грн. Проблеми виявлено на АТ «Конті», де значення показника у 2021–2022 роках має від’ємне значення, що свідчить про брак власних коштів.

Підприємства мають достатній рівень оборотних активів, що припадають на одну гривню поточних зобов’язань, адже коефіцієнт загальної ліквідності має позитивну динаміку протягом досліджуваного періоду за виключенням АТ «Конті», де у 2022 році відбулося різке зниження значення цього показника із 3,34 грн/грн до 1,87 грн/грн.

ТОВ «Домінік Ко» та ПрАТ «Кременчуцька КФ «Рошен» не мають проблем із платоспроможністю, проте на АТ «Конті» та ПП ВТК «Лукас» спостерігається низький рівень цього показника, а негативна тенденція до його зниження на кінець аналізованого періоду свідчить про великі обсяги зобов’язань та заборгованості.

Коефіцієнти оборотності є основними показниками, котрі найкраще характеризують рівень ділової активності підприємства. Значення показників ділової активності обраних підприємств кондитерської галузі України за 2022 рік наведено у таблиці 2.

Результати аналізу показників ділової активності досліджуваних підприємств дають змогу дійти до висновку, що найвищий рівень ділової активності у 2022 році мали ПП ВТК «Лукас» та ТОВ «Домінік Ко». Слід зазначити, що ТОВ «Домінік Ко» поступається ПП ВТК «Лукас» у таких показниках як оборотність оборотних активів на 2,36 грн/грн та оборотності матеріальних запасів на 9,08 грн/грн.

**Порівняльна характеристика показників ділової активності
кондитерських підприємств України у 2022 році**

Показник	ТОВ «Домінік Ко»	ПрАТ «Кременчуцька КФ «Рошен»	АТ «Конті»	ПП ВТК «Лукас»
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, грн/грн	2,20	3,43	1,22	4,56
Тривалість обороту оборотних активів, днів	166	106	298	80
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, грн/грн	7,98	5,56	1,55	8,94
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	46	66	235	41
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, грн/грн	20,38	10,53	7,50	14,20
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	18	35	49	26
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, грн/грн	5,13	9,12	6,54	14,20
Тривалість обороту матеріальних запасів, днів	71	40	56	26

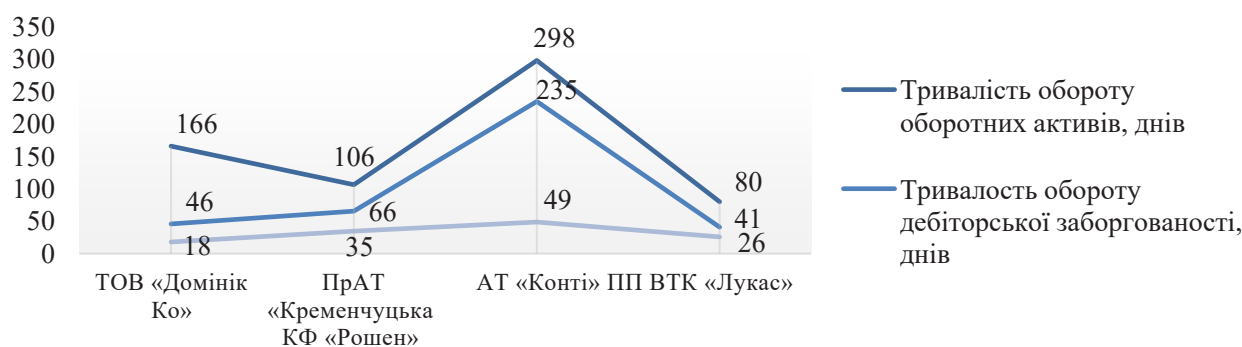

Рис. 7. Співвідношення тривалості обороту дебіторської, кредиторської заборгованості та оборотних активів за 2022 рік

Натомість, ТОВ «Домінік Ко» має найвищу оборотність кредиторської заборгованості серед конкурентів (рис. 7), адже у своїй діяльності майже не використовує кредитні кошти та відносно раціонально формує співпрацю із дебіторами.

Виявлено проблеми з оборотністю активів АТ «Конті», зокрема це стосується завеликого періоду обороту дебіторської заборгованості підприємства у 2022 році, який складав 235 днів. Через це оборотність оборотних активів АТ «Конті» становила 298 днів, що приблизно в 1,5 рази перевищує середнє значення серед досліджуваних підприємств-конкурентів, й пояснюється негативними тенденціями в діяльності підприємства в умовах війни (зниженням чистого доходу, величини оборотних активів та ін.).

Показники оборотності здебільшого не мають нормативних значень, залежать від сфери діяльності, а їх фактичні значення повинні бути меншим, ніж у конкурентів. З огляду на це, найвищий рівень ділової активності має ПП ВТК «Лукас» (із оборотністю оборотних активів 80 днів), що свідчить про найбільш вдалу політику управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та іншими оборотними активами.

Проведене дослідження дало змогу сформулювати перелік основних напрямів підвищення рівня ділової активності та конкурентоспроможності підприємств кондитерської галузі в умовах сталого розвитку (рис. 8).

Отже, запропоновані напрями підвищення рівня ділової активності та конкурентоспроможності дозволять забезпечити ефективність діяльності підприємства в умовах невизначеності, викликів та загроз. Удосконалення політики управління запасами за принципами сталого розвитку, ефективне використання

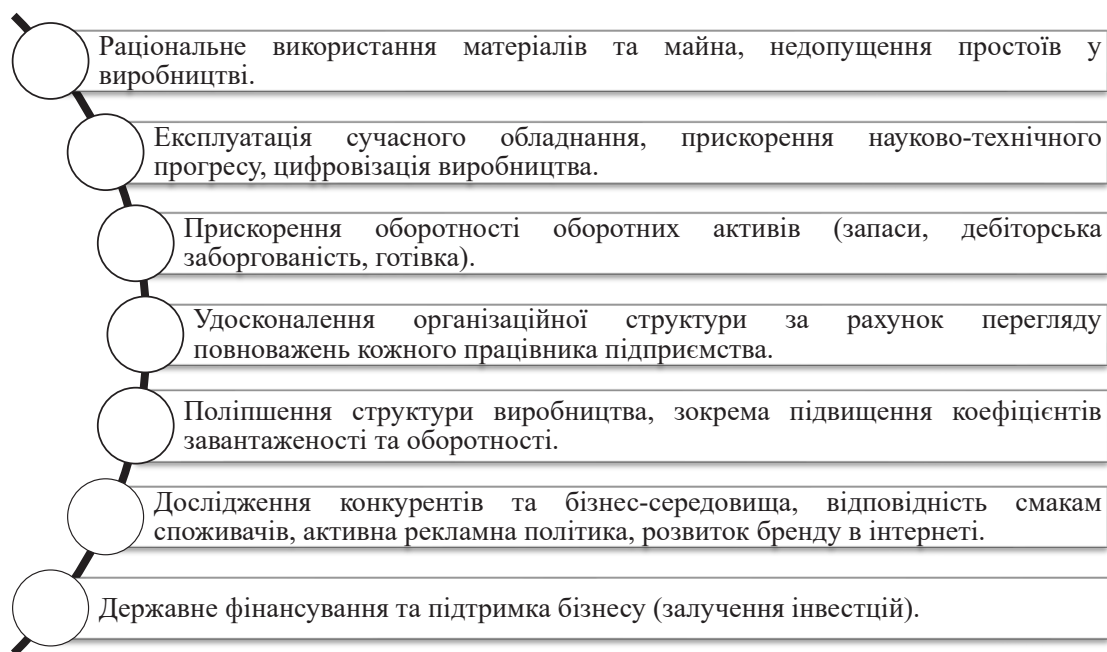

Рис. 8. Напрями підвищення рівня ділової активності підприємств кондитерської галузі України в умовах сталого розвитку

сучасного обладнання, цифрова трансформація дозволить пришвидшити оборотність, наростити обсяги виробництва, а ефективна маркетингова діяльність з використанням цифрових платформ для ринкового аналізу та розміщення реклами є передумовою зміцнення позицій на ринку в умовах діджиталізації.

Висновки. Концепція сталого розвитку бізнесу в умовах сьогодення охоплює всі аспекти ділової та соціальної активності й активно впроваджується на світовому рівні одночасно з цифровою трансформацією на всіх рівнях суспільної ієрархії. Як управлінська концепція сталий розвиток базується на трьох складових – економічне зростання, соціальний розвиток, захист навколишнього середовища. Упровадження принципів сталого розвитку з використанням переваг цифровізації господарських процесів є основою економічного зростання, підвищення ділової активності й конкурентоспроможності бізнесу. Забезпечення високого рівня ділової активності підприємств в умовах невизначеності, зростаючої кількості викликів і загроз є одним із пріоритетних завдань фінансового менеджменту, спрямованих на адаптацію бізнесу до несприятливих умов зовнішнього середовища, забезпечення ефективності виробництва, раціонального використання активів та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Повномасштабна війна, розв'язана рф проти всього цивілізованого світу справляє руйнівний вплив на економічну систему України, генерує масштабні деструктивні впливи на функціонування підприємств та доводить вагомість впровадження стратегії сталого розвитку для стимулювання ділової активності бізнесу. Проведене дослідження ділової активності підприємств кондитерської галузі України доводить, що інтеграція принципів сталого розвитку у діяльність підприємств й цифровізація бізнес-процесів змінює цільову орієнтацію бізнесу, стимулює їхню ділову активність і дозволяє підтримувати фінансову стійкість, отримувати позитивні фінансові результати діяльності, що є основою економічного зростання й підвищення конкурентоспроможності бізнесу у несприятливому бізнес-середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bansal P. Evolving sustainably: A longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*. 2005. Vol. 26(3). P. 197–218.
2. Мартусенко І.В., Дончак Л.Г. Ділова активність: теоретичні аспекти та особливості формування. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 501–505.
3. Масюк Ю.В., Качур В.С. Економічна сутність ділової активності підприємства та підходи до її оцінки. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. С. 48–54.
4. Онищенко С.В., Маслій О.А., Глушко А.Д. Цифрова трансформація малого бізнесу як необхідна умова його розвитку в період пандемії. *Академічна та університетська наука – результати та перспективи* : зб. наук. пр. за матеріалами XIV Міжнар. наук.-практ. конф., 9 груд. 2021 р. Полтава : ПолтНТУ, 2021. С. 42–45.

5. George G., Merrill R.K., Schillebeeckx S.J.D. Digital Sustainability and Entrepreneurship: How Digital Innovations Are Helping Tackle Climate Change and Sustainable Development. *Entrepreneurship: Theory and Practice*. 2021. № 45(5). P. 999–1027.
6. Єжелій Ю. Сучасні тенденції цифрової трансформації міжнародного бізнесу. *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»* : зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 90. С. 22–24.
7. Васильчук І.П. Цільові орієнтири та чинники сталого розвитку корпорацій. *Ефективна економіка*. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3786>
8. Onyshchenko V., Yehorycheva S., Maslii O., Yurkiv N. Impact of Innovation and Digital Technologies on the Financial Security of the State. *Lecture Notes in Civil Engineering*. 2020. Vol. 181. P. 749–759. DOI: https://doi.org/10.1007/978%2D3%2D030%2D85043%2D2_69
9. Hall J. K., Daneke G. A., Lenox M. J. Sustainable development and entrepreneurship: Past contributions and future directions. *Journal of Business Venturing*. 2010. № 25 (5). P. 439–448. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2010.01.002>
10. Цифровізація промисловості: кращі практики для просування цифрової трансформації МСП в традиційних секторах економіки. *Програма EU4Digital*. URL: <https://eufordigital.eu/uk/digitising-industry-best-practices-to-promote-the-digital-transformation-of-smes-in-traditional-sectors-of-the-economy/> (дата звернення: 10.12.2023).
11. Хуторна М.Е., Руденко М.В., Вовченко О.С. Ринок інвестиційних фінансових послуг в умовах екологізації економічного буття та становлення економіки сталого розвитку. *Фінансовий простір*. 2023. № 1. С. 97–119.
12. Чайкіна А.О. Індустрія 4.0: особливості цифрової трансформації України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2021. Том 32 (71). № 3. С.24–31.
13. Бочко О.Ю., Балик У.О., Карпій О.П. Дослідження ринку кондитерських виробів: вплив пандемії та війни. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18. Том 2. С. 264–273.
14. Разумова Г.В., Оскома О.В. Кондитерський ринок України: аналіз та перспективи розвитку. *Theoretical and methodological approaches to the formation of a modern system of national and international enterprises, organizations and institutions' development*. 2020. № 2. С. 83–91. URL: <https://publishing.logos-science.com/index.php/primedia/article/download/109/107>
15. Фінансова звітність підприємств. *Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/edr/23808087/finances> (дата звернення: 12.12.2023).
16. Пугач О.А. Моделювання загроз системі економічної безпеки національної економіки з позицій їх своєчасного виявлення та передбачення. *Економіка і регіон*. 2015. № 3(52). С. 103–109.
17. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of the External Environment on the Economic Security of Ukrainian Business. *Економіка і регіон*. 2020. № 1 (76). P. 22–29.
18. Худолій Ю.С., Панарін О.В., Регада Т.С. Інноваційний розвиток підприємства як складова його сталого розвитку. Сталій розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 15 черв. 2023 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. С. 173–174.
19. Norwood B., Mellor M., O'Brien G. Sustainable development: Mapping different approaches. *Sustainable Development*. 2005. № 13(1). P. 38–52.

REFERENCES:

1. Bansal P. (2005) Evolving sustainably: A longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*, vol. 26(3), pp. 197–218.
2. Martusenko I. V., Donchak L. G. (2018) Business activity: theoretical aspects and features of formation. *Economy and society*, no. 19, pp. 501–505.
3. Masyuk Yu. V., Kachur V. S. (2019) Economic essence of business activity of the enterprise and approaches to its evaluation. *Effective economy*, no. 10, pp. 48–54.
4. Onyshchenko S. V., Maslii O. A., Glushko A. D. (2021) Digital transformation of small business as a necessary condition for its development during the pandemic. *Academic and University Science – Results and Prospects: a collection of scientific papers based on the materials of the XIV International Scientific and Practical Conference*. Poltava: PoltNTU, pp. 42–45.
5. George G., Merrill R. K., Schillebeeckx S. J. D. (2021) Digital Sustainability and Entrepreneurship: How Digital Innovations Are Helping Tackle Climate Change and Sustainable Development. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, no. 45(5), pp. 999–1027.
6. Yezhelii Yu. (2023) Modern trends in the digital transformation of international business. *Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference: Trends and Prospects for the Development of Science and Education in the Context of Globalization*. Pereyaslav, vol. 90, pp. 22–24.
7. Vasylichuk I.P. (2015) Target orientations and factors of sustainable development of corporations. *Effective economy*, no. 2. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3786>
8. Onyshchenko V., Yehorycheva S., Maslii O., Yurkiv N. (2020) Impact of Innovation and Digital Technologies on the Financial Security of the State. *Lecture Notes in Civil Engineering*, vol. 181, pp. 749–759. DOI: https://doi.org/10.1007/978%2D3%2D030%2D85043%2D2_69
9. Hall J. K., Daneke G. A., Lenox M. J. (2010) Sustainable development and entrepreneurship: Past contributions and future directions. *Journal of Business Venturing*, no. 25 (5), pp. 439–448. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2010.01.002>

10. Digitalization of industry: best practices for promoting the digital transformation of SMEs in traditional sectors of the economy. *EU4Digital Facilit*. Available at: <https://eufordigital.eu/uk/digitising-industry-best-practices-to-promote-the-digital-transformation-of-smes-in-traditional-sectors-of-the-economy/> (accessed December 10, 2023).
11. Khutorna M. E., Rudenko M. V., Vovchenko O. S. (2023) Market of investment financial services in the ecologization conditions of economic life and formation of the sustainable development economy. *Financial space*, no. 1, pp. 97–119.
12. Chaykina A. O. (2021) Industry 4.0: features of digital transformation of Ukraine. *Scientific notes of Vernadsky TNU. Series: Economics and management*, vol. 32 (71), no. 3, pp. 24–31.
13. Bochko O. Y., Balyk U. O., Karpiy O. P. (2022) Confectionery market research: the impact of the pandemic and war. *Actual problems of regional economic development*, vol. 18, tom 2, pp. 264–273.
14. Razumova G. V., Oskoma O. V. (2020) Confectionery market of Ukraine: analysis and development prospects. *Theoretical and methodological approaches to the formation of a modern system of national and international enterprises, organizations and institutions' development*, no. 2, pp. 83–91. Available at: <https://publishing.logos-science.com/index.php/primedia/article/download/109/107>
15. Financial statements of enterprises. *Clarity Project*. Available at: <https://clarity-project.info/edr/23808087/finances> (accessed December 12, 2023).
16. Pugach O. A. (2015) Modeling threats to the economic security system of the national economy from the standpoint of their timely detection and prediction. *Economy and region*, no. 3(52), pp. 103–109.
17. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. (2020) The Impact of the External Environment on the Economic Security of Ukrainian Business. *Economy and region*, no. 1 (76), pp. 22–29.
18. Khudolii Yu. S., Panarin O. V., Regeda T. S. (2023) Innovative development of the enterprise as a component of its sustainable development. *Sustainable development: challenges and threats in the conditions of modern realities: materials of the International scientific and practical conference*. Poltava: National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic", pp. 173–174.
19. Hopwood B., Mellor M., O'Brien G. (2005) Sustainable development: Mapping different approaches. *Sustainable Development*, no. 13(1), pp. 38–52.

УДК 658.018.1:338.43

JEL L25, O13

Онищенко Світлана Володимирівна, доктор економічних наук, професор. **Маслій Олександра Анатоліївна**, кандидат економічних наук, доцент. **Пантась Валерія Вячеславівна**, магістрантка, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток.**

У статті визначено основні переваги використання цифрових технологій для підвищення ділової активності бізнесу. Доведено, що в умовах сьогодення цифровізація бізнесу є необхідною умовою його конкурентоспроможності на ринку. Обґрунтовано необхідність впровадження нових технологій у господарські процеси для підвищення ефективності виробництва, пришвидшення оборотності активів та мінімізації витрат. Деталізовано складові концепції сталого розвитку, основною ідеєю якої є стратегічні дії, спрямовані на зменшення негативно-го впливу компаній на навколишнє середовище та збільшення її позитивного впливу на суспільний розвиток, а не лише максимізація прибутку. Ця ідея впливає з усвідомлення того, що бізнес не може працювати ізольовано від навколишнього середовища та суспільства. В Україні основними індустріями, які першими готові прийняти цифрові трансформації є такі, де присутня висока конкуренція, швидше приймаються управлінські рішення та жорсткі умови виходу на ринок, для прикладу, кондитерська галузь. Визначено рівень ділової активності кондитерських підприємств України, охарактеризовано конкурентне середовище галузі та запропоновані напрями покращення ділової активності через впровадження інноваційних цифрових технологій та імплементацію концепції сталого розвитку. Доведено, що впровадження концепції сталого розвитку разом із цифровізацією господарських процесів створює синергетичний ефект для підвищення ділової активності бізнесу.

Ключові слова: сталий розвиток, цифрова трансформація бізнесу, ділова активність, фінансовий стан, конкурентоспроможність, конкурентне середовище, управління підприємством.

UDC 658.018.1:338.43

JEL L25, O13

Svitlana Onyshchenko, Doctor of Economics, Professor. **Oleksandra Maslii**, Ph.D. in Economics, Associate Professor. **Valeria Pantas**, Master's Student, National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic". **Business activity in Ukraine: digital transformation and sustainable development.**

The article identifies the main advantages of using digital technologies to increase business activity. It was proved that in today's conditions, digitalization of business is a prerequisite for its competitiveness in the market. The authors substantiate the necessity of introducing new technologies into business processes to improve

production efficiency, accelerate asset turnover and minimize costs. The article details the components of the concept of sustainable development, the main idea of which is strategic actions aimed at reducing the negative impact of companies on the environment and increasing its positive impact on social development, rather than just maximizing profits. This idea stems from the realization that business cannot operate in isolation from the environment and society. The concept of sustainable development in doing business has gained wide popularity all over the world. In Ukraine, the main industries that are first ready to accept digital transformations are those where there is high competition, rather management decisions are made and strict conditions for entering the market, for example, the confectionery industry. The level of business activity of confectionery enterprises in Ukraine was determined, the competitive environment of the industry was characterized, and directions for improving business activity through the introduction of innovative digital technologies and the implementation of the concept of sustainable development were proposed. It was proved that the introduction of the concept of sustainable development along with the digitalization of business processes creates a synergistic effect to increase business activity.

Key words: sustainable development, digital transformation of business, business activity, financial condition, competitiveness, competitive environment, enterprise management.